

Universitätsbibliothek Paderborn

... Pars Difficultatum Propositarum Eximio D. Martino Henrico De Swaen in Universitate Lovaniensi S. T. Doctori

Complectens 1. Justam defensionem adversus Libellum supplicem eximii Domini De Swaen, & eruditissimi Domini Melis. 2. Instaurationem priorum difficultatum cum Libello supplice Alumnorum Collegii Alticollensis ad Exim: suum Præsidem. 3. Æquam & facilem pacis conditionem

Fontaine, Jacques

Coloniæ Agrippinæ, [1692]

Caput II. Instaurationis Difficultatum Nuper propositarum Eximio D. Martino Henrico De Swaen, S.T.D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39122

CAPUT II.
 INSTAURATIO
 DIFFICULTATUM

Nuper propositarum Eximio D.
 MARTINO HENRICO
 DE SWAEN, S. T. D.,

§. I.

*Ostenditur ineptum esse discrimen
 sententiam Jansenii inter & Exi-
 mii D. Martini etiamsi suppose-
 retur non esse postero consilio ab eo
 excogitatum.*

Paucis me convenisti, Eximie Domine,
 sed in hac ipsa rationum paucitate,
 verborum nimis prodigus. Epistolam
 tuam mihi inscriptam vocas *Resolutionum bre-
 vem difficultatum*; verum si hoc difficultates
 resolvere est, quid tandem est imperitis im-
 ponere, difficultates subterfugere, declinare
 responsum, sensum studiosè occultare, æqui-
 vocationibus ludere pueriliter? In

In Epistola ad Illustrissimum Sebastenum Thomisticas quasdam locutiones ad obvelandum sensum tuum Jansenianum adhibueras, atque *hinc* concludebas *lucē Meridianā clarius evadere*, quod tu tuique montaltiani, Alticollenses inquam Alumni, ab omni periculo damnatarum propositionum circā materiam de Gratiā & Libero Arbitrio sitis remotissimi: monui esse inanissimum sophisma; quænam enim argumentandi ratio est, *admitto locutiones Thomistarum aliquas, ergo Thomista sum?* Sic facilè Hæretici inter Augustinianos locum invenient. Sic fient omnes Discipuli Spiritus Sancti modò locutiones aliquot Augustini, & Scripturarum adhibeant, seque non aliud credere, non aliud docere profiteantur quàm quod Augustinus credidit, non aliud quam quod docuit, non aliud quam quod Spiritus sanctus revelavit; quasi verò iisdem vocibus uti quis nequeat sensu longè disparato, vel etiam opposito? Sic difficultatem persecutus sum: nihil est quoad rem & substantiam in tua fidei professione quod Pseudo-Augustino Cornelii Jansenii principiis ac dogmatibus non congruat, addere potuissem vix est terminus in tua expositione, qui Jansenii non sit. Atqui certum est Jansenium quinque propositionum famosarum
reum

reum esse, eas in sensu illius qui in Pseudo-Augustino exprimitur, esse hæreticas, ergo ejusmodi locutiones minimè sufficiunt ut te tuosque Alumnos ad Missionem Hollandicam destinatos à Jansenisni liberes suspicione. Tandem aliquando propositionem primam negare videris dum scribis te gratiam efficacem in *delectatione indeliberata* non constituere, atque hoc te iam dudum publicis in *Thesibus* tradidisse. Nescio an Theses tuas omnes nactus sim, alioquin in colligendis ejusmodi lucubrationibus non planè incurius. Cur Thesim non designasti? cur diem, mensem, vel annum saltem non indicasti, quo ejusmodi *Thesibus* hæc tam dilucidè professus es? plures mecum Thesim illam libenter adiissent exploraturi sententiam tuam, quæ, ni fallor, inter famosos Augustini Discipulos rarissima est, si non prorsus singularis. Sed nolim tibi molestus esse, quidquid sit de præterito, nunc saltem asseris te gratiam per se efficacem in *delectatione indeliberata* non colligare. Gratulor tibi Eximie Dómine discrimen saltem aliquod tuam inter & Jansenii doctrinam, atque utinam, qui tam longis passim alienæ sententiæ citationibus verba perdis, & operam, sensum nobis tuum de gratia per se efficaci verbo uno significasses!

secu-

ecurius te , modo pauca quædam momen-
 ti paulò gravioris accesserint , ut sanioris do-
 ctrinæ Theologum , ut Thomistam , ut pro-
 bè Catholicam complecteremur. Edoce nos
 nunc saltem , in quo gratia per se efficax à
 te collocetur , si non in delectatione gra-
 tiæ indeliberata ? intereà difficultas ma-
 net in salvanda libertate stante gratiâ tua per
 se efficaci , nam discrimen illud quod indi-
 cas , etiam supposito , quod Janseniano more
 fucum non facias , neque Lectorem simpli-
 cem æquivocatione subdolâ , vel restrictione
 non deludas , discrimen inquam illud tuum
 potest esse merè materiale : & , ignosce arca-
 na mentis tam ingenuè confitenti , merè ma-
 teriale esse suspicor , minimè Thomisticum ,
 & ad libertatem salvandam nihil adferens
 præsidii potius , quàm præstet indeliberata
 Jansenii delectatio. Quid enim juvat si-
 ve statuatur in clarissima mentis illustratione ,
 si-ve in delectatione voluntatis , si-ve in dis-
 positione quadam mortua ; quam nec intel-
 lectu percipimus , nec experimur in voluntate ,
 modò virtutem à voluntate in his circum-
 stantiis insuperabilem contineat tenentem se
 ex parte actus primi , ut se tenent vires omnes
 si-ve ab extrinseco si-ve ab intrinseco provenien-
 tes æquè libertas interimitur : quid autem refert ,
 gla-

gratidione an cultro, fullonis fuste, an mandibula Asini hominem interficias, minusne homicidii reus es? Vim homini intulisti privata autoritate, sine moderamine inculpatae tutelae innocentem peremisti. Instrumentorum discrimen merè materiale est moralem homicidii speciem non mutans, neque imminuens pravitatem. Temeritatis me redarguis quod dixerim te gratiam efficacem in *delectatione indeliberata* collocare, qui nihil proferre possim ubi quid simile vel per umbram significaveris. Adeo ergo Thesim tuam anni 1687 die 7. Aprilis §. 3. ubi sic statuis: *Supponimus autem hic uti abundè constat ex §. 4. conclusione 1. clariusque patebit ex sequentibus manifestum esse nos bina illa opera, quibus sanctificatio secunda obtinetur nequaquam adscribere viribus naturæ, aut Libero Arbitrio, gratiam possibilitatis ad opera illa exequenda determinanti, sed potius Spiritui sancto Liberum Arbitrium DELECTABILITER ET INSUPERABILITER moventi, simulque Libero Arbitrio taliter à Spiritu sancto moto. Si Spiritus sanctius operetur in nobis opera salutifera delectabiliter & insuperabiliter, operatur in nobis per delectationem: per hanc nos movet non per se ipsum immediatè & formaliter: delectatio autem illa non est deliberata ut omnibus manifestum est; nam delectatio movens*

D

ad

ad consensum, qui est actus deliberatus, debet illo Prior esse & necessariò ab illo distingui. Nihilne simile tradidisti in Thesisibus anni 1689. 26 May? Illic reperio §. 26. hanc, ut ais, sinceram mentis tuæ interpretationem. Aliud igitur non volui, quam eum cuius Deus miseretur, rectè dici juxta Augustinum à Deo ita congruè vocari, ut vocantem non respuat, quia Deus quempiam exterius vocat, eum interius tam fortiter, SUAVITERQUE AC PROINDE CONGRUE afficit, ut vocantem is minimè respuat, sed liberrimè libentissimeque sequatur. Clarius eodem §. Paulò antè: dixeram itaque quod si quis mallet S. Augustinum intelligere, de internâ, aut saltem de externâ internam complectente, ita intelligendus foret, ut ideò censeat hominem à Deo vocari, sicut ille novit ei congruere, quia novit efficaciam vocationis suæ, qua ita fortiter unaque tam SUAVITER in partes suas novit hominem trahere, ut hinc ille vocantem non respuat, sed infallibiliter, liberè tamen vocanti pareat; illinc nihil homini eâ vocatione accidere queat congruentius, NIHIL DELECTABILIVS; sequitur namque vocantem, QUIA SEQUI QUAM NON SEQUI LONGE IPSI EST DELECTABILIVS. Suprà dictum est quod Deus hominem moveat delectabiliter & insuperabiliter, nunc autem dicitur homo sequi vocationem quia sequi longè ipsi est delectabilius; quis

quis aliter locutionem hanc intelligat quam quod ideo sequatur quia divina vocatio, motio seu gratia efficax ipsum magis delectat? Præsertim cum ibidem expressè dicatur quod *nihil ipsa vocatione accidere queat congruentius, nihil delectabilius*. Si vocatione efficaci sive victrici gratia nihil accidere possit congruentius, nihil delectabilius, si ideò homo sequatur gratiam, quia nihil ipsa delectabilius est, an temerè collegi gratiam efficacem à te collocari in delectatione eaque indeliberata? nam gratiam non esse actum deliberatum satis certum est. Denique socios, & Majores tuos, quos ubique inclamas, hanc statuisse gratiam efficacem notius est, quam ut probatione egeat, luculentam tamen polliceor, si postulaveris.

Sed neque ulli crimini vertitur, nec propterea in Jansenismi vocatur suspicionem, quòd in delectatione gratiæ indeliberatâ efficacem gratiam constituat.

*Concepta de Martino suspicio Janse-
nismi stabilitur.*

IN quo igitur, inquis, consistit "Doctri-
na, quàm à me teneri, & à SS. PP.
damnatam asseris? An fortè quòd doceam
gratiam per se efficacem, eamque cum
Thomistis vocem & esse censeam Physi-
cam præmotionem? An quod illam ad sin-
gulas actiones undequaque bonas requi-
ram? An quod veras admittam Christi gra-
tias quibus verè, & actualiter resistatur?
An quia præter gratias sufficientes ad posse
quoddam propinquum, requiram insuper
gratiam à se vel ex Deo ipso efficacem,
qua mediante illud posse reducatur in actum,
sive qua mediante bene homo operetur?
An quod doceam semper habere eum effe-
ctum, ad quem obtinendum absolutâ vo-
luntate Dei datur? Denique an quia in li-
bero arbitrio sub gratiâ per se efficaci con-
stituto, libertatem admitto quæ includat hæc
tria; indifferentiam scilicet objectivam ju-
dicii ex parte intellectûs, & duo ex parte
voluntatis; nempe immunitatem à coactio-
ne,

„ne, & à necessaria determinatione ad unum?
 „Sive, ut verbis Gonetii utar, spontaneita-
 „tem, & simul actualem voluntatis indiffe-
 „rentiam, seu potentiam ad oppositum?

Non ita arguo Martine, doces gratiam per se efficacem, eamque cum Thomistis vocas & esse censēs præmotionem Physicam & sic de cæteris assertionibus jam enumeratis ergo tenes doctrinam à Summis Pontificibus damnatam. Accipe argumentationem mihi familiarem. Universa doctrina tua optimè conciliatur cum quinque damnatis Propositionibus; nam & Jansenius, licet Propositionum quinque Autor esse convincatur, & in ejus sensu damnatæ sint, ejusmodi locutiones subinde adhibuit, neque ullum alicujus momenti discrimen adferre hæcenus quantumvis provocatus potuisti, neque ullis precibus ulla adversariorum provocatione exprimi tibi potuit vox ulla qua videreris Jansenianum sensum hæreticum averfari.

Imò rationem tergiversationis hanc ultrò reddis *Thesi sæpius citatâ quis non videat periculum imminere non infundatum, si propositiones famosas damnarem in sensu ab Autore intento, ne hinc inferat aliquando R. P. Isaacus de Bruyn, me non meam tantum, sed etiam majorum meorum doctrinam imprudenter damnasse? Ergo non*

es satis perspectæ fidei Theologus, sed de Jansenismo non immeritò suspectus: appello iudicium omnium Catholicorum, an suppositâ veritate antecedentis, quæ partim à me in difficultatibus, partim à Cranebergio in Fraude Articulorum demonstrata est, & si negare ausus fueris, quod te non ausurum certò scio, pluribus deducere paratus sum, appello inquam iudicium omnium Catholicorum, an suppositâ veritate totius antecedentis non sequatur spontè suâ conclusio? Nullum hîc Martine crimen occultum propalo, omnia ex scriptis tuis & Jansenii manifesta sunt.

§. 3.

Tergiversationis Jansenianæ excusatio ineptiæ convincitur.

EGregiam tergiversationis tuæ toties tibi objectæ rationem sic tandem interpretaris: *Quis enim non videat quam facîle cuipiam hisce principiis imbuto quibus imbutus est R.P. Isaacus de Bruyn, hæc, similisve elabatur ratiocinatio: Per Concilii Tridentini Decreta, nec non per constitutiones Summorum Pontificum Innocentii X. & Alexandri VII. damnata est omnis*
gra-

gratia necessitans; sed gratia per se efficax qualis est exempli causa gratia, quam tuetur eximius Antagonista meus Martinus Henricus de Swaen, est gratia necessitans: Ergo per Concilii Tridentini Decreta, nec non per Constitutiones Summorum Pontificum Innocentii X. & alexandri VII. damnata est gratia per se efficax qualis est ea, quam tuetur idem Eximius Antagonista meus. Non inanem metum esse probas assensu Gonetii. Idem, inquis, planè periculum neque alteri gratia, quam gratia per se efficaci metuebat mecum Gonetus ab iis qui malè dictas Constitutiones intelligerent. Nesciebam Martine te rerum etiam pessimarum mangonem esse tam peritum. Ego verò fucos istos facilè absterfero. Vel judicabas ratiocinationem ejusmodi solidam esse, vel non? Si solidam censeas agnoscis te defendere sententiam sapius & maximè solemniter condemnatam. Si solidam esse neges, ut negabis procul dubio, non erat cur tanto cum Ecclesiæ scandalo recusares Definitionibus Apostolicis suffragari. Ex ore tuo te judico: idem periculum agnoscis, ne ejusmodi ratiocinatio elabatur circa Decreta Concilii Tridentini, quidni igitur etiam Concilii istius Decretis reluctaris? Atqui ejusmodi ratiocinatione contemptâ subscribes, ut confido, Decretis Concilii; non fuit.

fuit igitur cur te ratiocinatio ista averteret à præstanda debita Pontificia Constitutioni reverentiâ. Absterruitne metus ille Conetum, quo minus Jansenii sensum detestaretur? Necessè est ergo aliud lateat mysterium, cuius revelandi nondum tempus est. Mihi quidem non adeò videtur obscurum quæ Janse-
niana doctrinæ cum tuâ conformitatem tantam reperio, ut nihil sit alicujus momenti in iis omnibus quæ hæctenus scripsisti quod Jansenio opponitur. Si dubites aliquid exhibe, & vel nullum penitus, vel nullius momenti esse, suscipio ostendendum. Da gloriam Deo, an non ideò detrectas damnare quinque propositiones in sensu Jansenii prout libro ejus continentur, quidquid sit de sensu, quem Iprensis habuit in mente, quia Jansenii doctrina vel eadem est cum tua, vel adeò illi affinis ut non possis deprehendere discrimen aliquod sufficiens, & quod referri mereatur?

Paulò distinctiùs exponi mihi à te cupio, Doctor Eximie, quod ais in falsitate septima. *Falsum est, inquis, me unquam sustinuisse quod ex Constitutionibus prædictis (Innoc. X. & Alex. VII) rite intellectis inferri possit, doctrinam de gratia & de libero arbitrio prout illa in Scholis Lovaniensi, aliisque supra memoratis*
tra-

traditur, ab Ecclesia Romana damnatam esse. Qui malè agit, sentit, docet, odit lucem. Dic candidè, quid occulas arcani sub isto ritè intellectis. Ego latere cenſeo intelligendas eſſe Conſtitutiones illas ut proſcribant, & anathemate feriant propoſitiones quinque in ſenſu minimè Janſeniano, nunquid mentem tuam aſſecutus ſum?

Plura te rogarem, niſi conqueſtus fuiſſes nimis me tibi moleſtum eſſe *interrogationibus*. Fallor, tantùm moleſtæ tibi ſunt *interrogationes ſuperflue*; minimè verò ſuperflue ſunt, quæ ad fidem alioquin non ſatis exploratam, clariùs perſpiciendam ſunt neceſſariæ. Reſponſum detrectare honeſtè non potes, qui in Epistoſa tua *reſolutionem difficultatum* pollicitus es. Reſolutio autem brevis adedè eſt, & levis, ut ne unam quidem difficultatem expediat. Patere ergo *interrogationibus* paucis difficultates tibi ruruſus proponam præcipuas.

*Proporuntur iterum Difficultates
quædam Eximio.*

A Is gratiam omnem in hoc statu obtinere quemlibet effectum ad quem absolutâ Dei voluntate conceditur: ullusne hoc unquam negavit? quisquamne Theologorum adeò deipuit, ut jactaret voluntatem Dei absolutam seu efficacem, quandoque inanem esse, aut ullâ elidi creaturæ perviciâ? Adis gratiæ aliquando resisti etiam in statu naturæ lapsæ; resisti gratiæ suæ medicinali, etiam Thomistarum physicè prædeterminanti disertè fassus est Jansenius; sed non eâ resistantiâ, quæ fidei Catholicæ & Pontifici's Constitutionibus sufficiat. Talis resistantia admittenda est, qua gratia frustratur effectu suo, ad quem voluntate Dei antecedente datur, ad quem verè sufficit in his circumstantiis, ita ut ad effectum obtinendum, nihil positum extra potestatem creaturæ præterea requiratur quod se teneat ex parte actûs primi. An etiam tua gratia excitans, quam ad fucum faciendum vocare tibi placuit inefficacem, & Thomisticè sufficientem, fru-

frustratur effectu suo ad quem à Deo voluntate antecedente datur, ad quem verè hìc & nunc sufficiens est, ita ut nihil tenens se ex parte actûs primi positum extra potestatem hominis prætereà desideretur, ut sequatur effectus, sive consensus libertatis? an gratia tua efficax non præstat vires, seu robur voluntati? Vires autem tenere ex parte potentia seu actûs primi est evidens. Contrà gratia Thomistarum prædeterminans, ut communiter ab eis explicatur, est mera applicatio potentia, viribus jam verè sufficientibus instructa. Quemadmodum enim determinatio activa creaturae, sive ipsa ejus actio non se tenet ex parte actûs primi sed secundi, non præstat potentiam, non vires voluntati, sed eas necessariò præsupponit, cum sit ipsa virium seu potentia viribus jam verè sufficientibus completa applicatio, ita & prævia Dei determinatio in sensu Thomistarum communissimo. Si verò gratia tua inefficax non præstet vires hoc modo sufficientes, si prætereà vires petat ab efficaci, qua destituta est, numquam frustratur effectu cujus in his circumstantiis capax est, adeòque potiùs gratia sufficiens homini deest quam homo gratia, quandoquidem juxta te omnem à voluntate effectum

Etum

Etum impetret, cujus in his circumstantiis est
 capax. Hocine est resistere gratiæ, hoc
 admitttere gratiam sufficientem? Et cur
 ubi sufficientem vocas, tam sollicitè sem-
 per subdis illud notoriis Jansenistis fami-
 liare, Thomisticè, *in sensu Thomistarum, ut Tho-*
mista loquantur? Suspiciantur alii nec planè
 temerè, has particulas tibi alienantes esse,
 quibus significes hanc gratiam vocari qui-
 dem à Thomistis sufficientem, & talem ab
 illis existimari, sed reverà non sufficere; sed
 cum factionis vestræ Heroe Montaltio, cum
 amicissimo vobis Palladio, cum Duacenis
 vestris confœderatis & clientibus explodi ut
ladicrè sufficientem; sufficientem non re sed voce
tantum, sufficientem non sufficientem. Ejusmodi
 gratiæ cum tribuuntur justis præcepta trans-
 gredientibus, quomodò hæc non sunt illis
 impossibilia quandoquidem justi secundum
 præsentis quas habent vires velint & conen-
 tur illa observare? Quomodo non deest
 illis gratia, non quidem illa Pseudo-Augu-
 stinianè & Pseudo-Thomisticè sufficiens, sed
 sufficiens verè & simpliciter? Quomodo per
 gratiam illam tantum in sensu alieno & lu-
 dicre sufficientem quæ revera non sufficit,
 non statuatur etiam libertas tantum in sensu
 alieno? Libertas tantum ludicra? Libertas

non libertas? Solam inquis in actibus nostris meritoriis & demeritoriis admitto necessitatem *infallibilitatis & consequentiae*. Sed fucum detexi in *Difficultatibus propositis* ubi ostendi necessitatem consequentiae & infallibilitatis distinguui à necessitate consequente, sicut genus à specie, necessitas infallibilitatis & consequentiae potest esse antecedens; nam infallibile est, & rectè sequitur; *Gratia Calvinii est, ergo necessario est effectus: sol est ergo necessario est lumen*. Unde nullo modo, sequitur: *non aliam admitto necessitatem quam infallibilitatis & consequentiae: ergo solam admitto necessitatem consequentem & non etiam antecedentem*. Antecedentem juxta te esse transgrediendi mandati necessitatem in eo, qui non habet gratiam efficacem, jam declaratum est, quia defunt illi vires reverà & simpliciter sufficientes. Non alia sub efficaci tua gratia libertas est, quia cum gratia ista teneat se ex parte actus primi, cumque eà *agatur homo insuperabiliter, inclinabiliter*, ut in *Thesibus* tuis saepe profiteris, sublata est indifferentia per aliquid se tenens ex parte actus primi, adeòque est necessitas antecedens; quid enim aliud ad necessitatem antecedentem requiras, quam ut aliquid se tenens ex parte actus primi ita me afficiat, ut illud nec declinare possim, nec superare: &

E

con-

consequenter non impedire, quo minùs consensus cum illa dispositione necessariò conjunctus ex illa dimanet?

Parum te juvat vocabulum præmotionis Physicæ, quod & Jansenio placuit l. 8. de gratia Salvatoris toto capite 3. cujus hic est titulus, *Adjutorium Christi determinat, ac prædeterminat etiam Physicè voluntatem ut velit, &c.* Tum col. 823. *Sic enim Deus avellit cor lapideum, & dat cor carneum, sic animum efficacissimâ potestate convertit, sic duritiam cordis aufert, sic operatur velle atque perficere, sic ex nolentibus & repugnantibus volentes & consentientes facit. Non enim hoc aliter facit quàm voluntatem inclinando, applicando, determinando: & quia prævenit ipsam voluntatis determinationem, etiam prædeterminando, non solum moralitè sed verâ, reali, & physicâ determinatione.* In difficultatibus ostendi Jansenium non tantum nomen gratiæ physicè prædeterminantis, sed distinctiones, solutiones, responsiones Thomistarum omnes omninò admisisse, sed subdolè, & salvandæ gratiæ suæ medicinali voluisse applicatas. Sic pallium Thomisticum affectare didicerunt à Magistro suo novi Augustini Discipuli.

Definitum est in propositione quartâ Jansenii Semipelagianos non admisisse gratiæ interioris necessitatem ad omnes actus bonos
ctiam

etiam ad initium fidei: cur ubi sensum tuum exprimis circa propositionem quartam tam studiosè celas partem hanc propositionis Priorem, solo verborum lusu circa propositionis partem posteriorem contentus? Hanc tergiversationem tibi, tuisque exprobraverat Cornelius à Cranebergh in Fraude V. articulorum cap. 4. eandem tibi objeci in *Difficultate VII.* cur in *Difficultatum resolutione* nullam difficultatis hujus tam notabilis, uti & ceterarum quas jam repetii, nihil resolutionis præstitisti? Quomodo possit humana voluntas gratiæ in sensu tuo dissentire, vel obtemperare, si velit, ex dictis facilè colligitur; nam ad consentiendum gratiæ inefficaci deest aliquid tenens se ex parte actus primi, desunt vires ad consentiendum verè sufficientes; præventus autem gratiæ efficaci habet dispositionem indeclinabiliter, inseparabiliter connexam cum consensu, adeòque tollitur indifferentia in actu primo. Neque hic juvat pallium Thomisticum, cum gratia prædeterminans Thomistarum ad omnes actus salutes requisita, juxta communem eorum declarationem sit nuda potentiae applicatio, vires & potentiam ad agendum præsupponens, & relinquens simul omnia prærequisita ad actus omissionem, prærequisita intelligendo, ut sæpe idem repetendo.

inulcem, omnia ad actum primum pertinentia. Eadem animadversio difficultatem tibi movet circa propositionem Jansenii quintam. Quomodo enim Deus ulli ex adultis reprobo, ut æternum salvaretur sanguinem suum fudit? Quomodo salutem ejus seriò voluit, & pro ea Patrem oravit, qui nulli reprobo gratiam ad æternam salutem verè sufficientem seriâ voluntate postulaverit? *libenter, inquis, subscribo huic resolutioni, quam circa propositionem quintam Aphorismis suis inseruit Collega noster Eximius Dominus Steyart 1. p. disp. 38. asserens quintæ Propositioni inter damnatas per hoc satisfieri.*

„ Quod justî omnes adeòque & non præde-
 „ stinati, gratias habeant, sensu supradicto
 „ sufficientes ad salutem suam æternam ope-
 „ randam, quas ipse Christus JESUS sanguine
 „ & morte sua promeruit, ut proindè pro-
 „ priè pro ipsorum salute sit mortuus, etsi
 „ magis propriè pro prædestinatis. Addendo
 „ præterea sensu generaliori etiam mortuum
 „ esse pro cæteris omnibus, quatenus pro
 „ peccato originali omnibus communi, adeò-
 „ que pro communi causâ mortem subiit; me-
 „ ritus etiam generalia salutis media & instru-
 „ menta, ut Sacramenta, totidem Sanguinis
 „ Christi vasa &c. à quibus neminem exclusit
 „ suâ conditione, ut ipse Diabolus exclusus est,
 „ pro

„pro quo proinde nullâ ratione Sanguinem
 „fudit.” Cur propositionem cum Steyartio
 non vocas quintam JANSENI? Cur non
 Propositioni Pseudo-Augustini illius sensu
 anathema dicis cum eodem Amplissimo Do-
 mino? Quomodo sine restrictione asserere
 potuisti, *quod iusti omnes, adeoque & non pre-
 destinati gratias habeant sensu supradicto sufficientes
 ad salutem suam eternam operandam, teque sub-
 scribere huic Steyartianæ resolutioni?* Nonne ali-
 quoties te monui non esse sententiam ean-
 dem, licet iisdem expressam vocibus, si uter-
 que voces suas sensu dispari accipiat? Tu pro-
 fiteris sufficientiam gratiæ merè Thomisti-
 cam, Steyartius eam rejicit, & statuit mayo-
 rem; nam licet numquam juxta Steyartium
 futurum sit, ut quis cum gratia merè sufficienti
 agat sine efficaci, ita tamen illa sufficiens est,
 ut reverà fieri possit, ut soli gratiæ sufficienti
 homo consentiat sive consensum componat
 cum gratia merè sufficienti, & negatione
 gratiæ ulterioris, etiam omnibus iisdem cir-
 cumstantiis permanentibus; sicut, licet num-
 quam futurum sit, ut vir gravis, E. G. Exi-
 mius Dominus saltet in foro nudus, præci-
 dat sibi nasum, exsiliat è fenestra, scilicet
 vigil & mentis compos, habet nihilominus
 etiam vir gravis ad ejusmodi actiones arbitrii

libertatem. Tua verò gratiæ inefficacis sufficientia præstat potentiam Thomisticâ longè minorem, ut superius satis declaratum est. Ubinam autem Jansenius licet propositionis hæreticæ evidentè reus, negavit Christum pro peccato originali omnibus communi, adeoque pro communi causâ mortem subiisse? Ubi negavit Christum meritum esse generalia salutis media, & instrumenta, ut Sacramenta totidem Sanguinis Christi vasa &c.? Ubi asseruit quod Christus ab his salutis mediis quemquam excluderet conditione suâ, ut exclusus est Diabolus? Negavit verò Jansenius Christum pro peccato communi ab omnibus tollendo mortem subiisse, negavit Deum post peccatum Adæ prævisum, voluisse voluntate beneplaciti omnium prorsus hominum salutem æternam, licet eam voluerit voluntati signi, vel complacentiæ simplicis, quæ sensu Janseniano antecedens dicitur, sed talis, ut omni mediocum ad finem sufficientium præparatione, respectu multorum hominum destituatur. Inficiatus est Iprensis Christum meritum esse, ut generalia salutis media & instrumenta præpararentur, & offerrentur omnibus, prout singulorum status patitur. An non in his omnibus Jansenio suffragaris? Hæc & alia plura proposui tibi in nuperis
 Dif-

Difficultatibus confusus fore, ut ab Eximio Domino ac Magistro nostro accuratam ad singula responsionem acciperem; atque eecum prodit *Resolutio*, in qua nihil minus resolvitur quam quod in difficultatibus proponitur momenti maximi. Leviora quædam accipiuntur neque ad illa quidem, ut par est, respondetur, quemadmodum jam satis prolixâ Difficultatum instauratione demonstratum est. Difficultatis aliquid hîc superaddere videtur Decretum Alexandri VIII. Quæro Eximie Domine, neque iuterrogatio superflua erit, ut aliàs vociferaris, dum responsio in promptu non est, aut apparet nimis invidiosa, quæro inquam an per hanc Aphorismi subscriptionem satisfacias Alexandro VIII. damnanti articulum hunc 4. inter 31. *dedit semetipsum pro nobis oblationem Deo, non pro solis Electis, sed pro omnibus & solis fidelibus?* Vel saltem an cum Autore *Notarum brevium* tibi ut aiunt non ignoto, dicere sufficiat quod etiam infideles multi & hæretici aliquod à Christo beneficium participant, licet fortè ad salutem æternam per illud consequendam minimè sufficiens.

Vereor ne difficultates istæ, frequentiores tibi iterum, & molestiores videantur quam ut claram distinctam, & directam re-
so-

soluionem singulis impertiendam putaveris.

§. 5.

*Ineptiæ & falsitatis redarguitur, quod
Martinus objicit de Memoria-
li Hispanico.*

Invidiosum est & importunum quod ob-
jicis famoso Memoriali Hispanico, in quo va-
riorum ordinum Religiosi, & quidam Clerici
insimulabantur Jansenismi. Perquam manifestum
est, inquis, nihil in viris istis Religiosis repre-
hendi præter Doctrinam de gratia per se efficaci po-
tuisse, ob quod apud Regiam suam Mæstatem sus-
pecti redderentur. Nihil mihi cum isto Memo-
riali Martine, certè nullum ego unquam
propter doctrinam de gratia per se efficaci
Jansenianis annumeravi, neque ullum Lo-
vanii Societatis Professore audiui dogma de
gratia per se efficaci inter damnatos articu-
los recensentem, Imò centies audiui Jesuitas
Professores palàm agnoscentes sententiam
Thomistarum de gratia efficaci, licèt eam
scholasticè impugnent, defendi Catho-
licè. Me Societatis Professoribus hìc con-
sentire ipse non ignoras, qui id in scriptis
meis

meis legisse te fateris præsentis resolutione. Adde numquam te ostensurum quod ullum Jansenismi insimulaverim, quantumcumque acrem gratiæ per se efficaciæ defensorem, qui Janseniano sensui cum Romanis Pontificibus dixerit Anathema. Confusa nimium est, ut sunt ferè resolutionis tuæ cætera, hæc tua criminatio. Quid enim confusum magis quam aliquem insimulari Jansenismi propter doctrinam de gratia per se efficaci? Quis nesciat quam varia esse possit & reipsa sit doctrina de istiusmodi gratia? Alia Doctrina est Jansenii de gratia per seipsum efficaci, alia Thomistarum, alia Amplissimi Collegæ vestri Martini Steyart, alia aliorum. Certum est aliquos propter Doctrinam de gratia per se efficaci posse suspectos esse de Jansenismo, alios minimè, pro sententiarum varietate.

Quamvis Religiosos nullos, uti nec alios Jansenismi temerè insimulatos velim, nimis tamen illimitata defensio est, quia ab omnibus illorum, quos enumeras, Ordinum Religiosis Jansenismi suspicionem procùl amoliri contendis, dum per quam manifestum esse confidentèr asseris nihil in viris istis reprehendi præter doctrinam de gratia efficaci potuisse, ob quod apud Regiam suam Majestatem suspecti redderentur, Committere scilicet me ^{visum} cum

Religiosis illis , vel cum Memorialis illius
 Autoribus , si , ut soleo respondere accura-
 tē ad singula , quæ responsi aliquid merentur ,
 etiam ad hanc tuam importunè intrusam cri-
 minationem respondero. Verūm neque hic
 te sine responso dimittam , neque quidquam
 proferam quod pars alterutra meritò repre-
 hendat. Nullam ego in Memoriali illo par-
 tem habui. Qui illud concinnarunt rogari
 poterant dictorum seu scriptorum rationem.
 Omnes tamen accusatos , ut tu vis , inno-
 cuos esse , nulla Janfenismi labe aut suspi-
 cione aspergendos , nullam ejusmodi suspi-
 cionis occasionem nullum fundamentum præ-
 buisse , præter doctrinam in Ecclesia recep-
 tam de gratia per seipsam efficaci credam
 difficillimè. Specimina quædam dedit Cor-
 nelius à Cranebergh. Illustrius est illud quod
 pag. 45. testatur se coram audivisse. Religio-
 sus N. Ordinis tibi fatis noti , non ita pri-
 dem Lovanii summo Academicorum con-
 cursu , & applausu contrà sensa & mores An-
 ti-Janfenistarum pro concione publicè de-
 bacchatus fuerat , *hoc eum , inquit , inter cæ-
 tera effutiisse memini , fuisse Illustrem in Eccl. sia
 Episcopum (Iansenium designabat) qui ut super-
 bum victricis gratia impugnatorem (Molinam)
 prosterneret , se comparaverat ab ineunte ætate ,*
 &

Et ut stylum acueret, se contulerat in Galliam, ac dein quinque limpidissimos lapides velut alterum Davidem sibi selegisse ex torrente Augustino, quibus superbum Goliathum (Molinam) deiceret. Apertius concionator ille instituto quidem Religiosus, reverà tamen notorius Jansenistarum affecla, se prodit in scriptis suis dein typo editis. Sic habet in Libello, cui titulus *Ultima vox Zelatricis innocentie* edito anno 1689. pag. 30. ubi referens Epistolam suam ad Eximium P. Hecke. " An autem, inquit, summi Pontifices in causâ Jansenii fuerint, reverà decepti, facti quæstio est, quæ ex deceptorum confessione, vel ex aliis exterioribus probationibus merè dependet. Quod Urbanus VIII. fuerit deceptus, patet ex propria ipsius Bulla &c. quod Innocentius X fuerit deceptus, ad oculum demonstratur ex ejus continua, & tam sæpè iteratâ protestatione Doctoribus Parisiensibus factâ, quod non vellet ullo modo resummi, vel agitari materiam de auxiliis, &c."

" Pag. 31. Quod Alexander VII. fuerit deceptus, ex eo constat quod liber Jansenii numquam Romæ ritè fuerit examinatus, & quod prima Propositio, à qua ceteræ, etiam fatentibus Jesuitis, dependent, quæ sola

„ sola in ipsius Augustino in propriis termi-
 „ nis est invenibilis, desumpta ex cap. 13. l. 3.
 „ de gratia Salvatoris secundum principia in-
 „ dubitata doctrinæ Augustinianæ ab Ecclesia
 „ consecratæ, ad quam juxtâ omnes suas
 „ particulas ibidem expressè reducitur, sit
 „ Catholicissima juxta declarationem Emin.
 „ Card. de S. Clemente, &c.”

„ Pag. 35. Ad hæc Respondeo cum bona
 „ venia Eximia Pat. V. . . quod ista oratio de
 „ S. Patricio apertissimè primam Jansenii
 „ Propositionem in sensu Catholico, sicut &
 „ ipse illam scripsit, continet.”

„ Pag. 114. Nam sicut pervasfrè fabricatas
 „ V. Propositiones in sese justè condemnabi-
 „ les, ad sensum Catholicum facilè reduci-
 „ biles doctrinam Jansenii Romæ procurarunt
 „ damnari, ut per latus Jansenii doctrinam
 „ S. Augustini à doctrina Jansenii reverà infe-
 „ parabilem arietarent, & dejicerent, sic
 „ etiam fortasse hoc tempore, multas pro-
 „ positiones Michaëlis Molinos talibus ter-
 „ minis concepere, quod vix à positionibus
 „ fundamentalibus vitæ internæ, & verè spi-
 „ ritualis à SS. PP. &c. Nobis propositis di-
 „ stingui possunt, ita ut per condemnationem
 „ Molinos. . . & prætenfæ ejus doctrinæ vi-
 „ dentur voluisse eliminare illud parum,
 „ quod

„quod restat supernaturalis operationis Spi-
 „ritûs Dei vivificantis expertivè intimum
 „fundum spiritualium animarum.” Multes
 hic annos strenuum factionis vestræ Concio-
 natorem egit, neque primum anno 1689.
 Jansenizabat. Estne tibi Eximie Domine per
 quam manifestum, nihil in viro isto Religioso re-
 prehendi potuisse præter Doctrinam de gratia efficaci,
 propter quod apud Regiam suam Majestatem sus-
 pectus redderetur? Nulloſne in suo ordine Du-
 ces, Socios, sequaces, habuerit aut habeat
 etiamnum, uti & in Facultate vestra Patronos?
 Nolim te ad indignationem provocare Mar-
 tine, alioquin rogarem an non viro illi con-
 sentias in plerisque jam relatis, saltem Moli-
 nosini defensione exceptâ? E. G. an non
 sentias quod Alexander VII. fuerit deceptus?
 Quod Liber Jansenii numquam Romæ ritè fuerit
 examinatus, quod prima Propositio à qua cetera
 dependent, quæ sola in ipso Augustino in pro-
 priis terminis est iuvenibilis, desumpta ex cap. 13.
 l. 5. de gratia Salvatoris, secundum principia in-
 dubitata Doctrinæ Augustiniane ab Ecclesia conse-
 crate, ad quam juxtâ omnes suas particulas ibidem
 expressè reducitur, sit Catholicissima? Scio quo-
 que facilem tibi ad has & ceteras quantum-
 vis, ut patet, momenti gravis interrogatio-
 nes responsionem in promptu esse, expedi-
 F tissi-

tissimam difficultatum omnium resolutionem
 Eximio Magistro post tot annorum studia
 & vigilias dignam: *Superflua*, inquis, *interro-*
gationes sunt, simplicis, nudaque sum veritatis
scato circumdatus. Si instem, si tergiversatio-
 nem tuam in profitenda fide Catholicâ post
 tot provocationes admirer, aliud non refero,
 quam *admirationes ejusmodi & exclamations*
esse pueriles scholarum trivialium. Et tamen ejus-
 modi exclamations & admirationes didici ab
 Illustrissimis Episcopis, ab Eminentissimis Car-
 dinalibus, à Sede Apostolica præsertim, ab
 Alexandro VII. Jansenistarum in rejicienda
 fidei professione pervicaciam detestantibus.

§. 6.

Respondetur ad conglobatas Eximii
D. exclamations.

Nonne hæ tuæ pueriles potius exclama-
 tiones, & admirationes sunt? ” Egre-
 „gium enimverò me Jansenii Discipulum,
 „utpotè qui doctrinam Jansenii in qua tu
 „præcipuas erroris ejus partes collocas, do-
 „ctrinam inquam de *indeliberata gratie dele-*
 „ctatione, nec tenui umquam, nec teneo.
 „Qui doctrinam quam se non tenere pro-
 fite-

„fitetur Jansenius, videlicet doctrinam de
 „Physica prædeterminatione, profiteor; qui
 „Authoris illius Libros, circa quos præfens
 „controversia potissimum versatur, num-
 „quam legi; qui numquam vel verbo, vel
 „scripto adversus Religiosam observantiam,
 „quæ Constitutionibus Innoc. X. & A-
 „lex. VII. debetur quidquam commisi, qui
 „profiteor quod Articulos omnes in mate-
 „ria de gratia damnatos, eodem planè modo
 „sensuque damnem, ac reprobem, quo uni-
 „versa Schola Thomistica eos damnat, ac re-
 „probat?” adeò tibi liquidæ videntur proba-
 „tiones istæ, ut ab exclamationibus, & ad-
 „mirationibus continere te nequeas. Singulas
 „expendo breviter, ne quid à me præteri-
 „tum queraris, ipse ad difficultates responde-
 „re non solitus, solâ ferè indignatione, aut
 „ventosâ sub Pallio Thomistico exsufflatione
 „contentus. *Præcipuas erroris Janseniani partes*
 „non collocavi, neque colloco *in gratia dele-*
 „*ctatione indeliberata*, ut tibi frustra fingis, &
 „mihi impingis stolidissimè; sed in sublata
 „præceptum servandi potentia verè proxima,
 „nihil prætereà desiderante ex parte actûs pri-
 „mi: in sublata omni gratia verè sufficienti,
 „quæ effectum non habet, cuius in his cir-
 „cumstantiis capax est, ita ut ad consensum

creaturæ obtinendum nullæ prætereà in in-
 tellectu , aut voluntate vires requirantur , si-
 ve nihil requiratur tenens se ex parte poten-
 tiæ , seu actûs primi , ut dictum est de poten-
 tia proxima. Jansenianum virus in eo colloco,
 quod mereri dicamur per actus bonos elicitos
 ex gratia , quæ se tenet ex parte actûs primi
 & tamen indeclinabiliter , & insuperabiliter nos
 impellit , consensum extorquens non sine
 necessitate infallibilitatis , & consequentiæ ve-
 rè antecedenti : quòd demereri nos statuat
 iis actibus , à quibus abstinere non possumus
 hic & nunc sine gratia , quâ sumus destituti :
 quòd demereamur omittendo actus superna-
 turales , aliquandò concessâ quidem aliqua , sed
 quæ non magis sufficiat ad potentiam adæqua-
 tam , sive ad actum primum verè & simpliciter
 dictum , quam ala una sufficiat ad volandum ,
 aut crus utrumque confractum ad currendum :
 quòd Semipelagianos affirmet veram gratiam
 internam , & supernaturalem requisivisse ad
 actus omnes bonos etiam ad initium fidei , in
 eo verò errorem eorum fuisse fingat quòd
 gratia illa abjici possit , vel ei pro libitu volunta-
 tis in sensu saltem diviso dissentiri componen-
 do simul consensum cum omnibus ad dissenti-
 endum prærequisitis non cum dissensu actua-
 li , vel dissentienti actione , vel nudâ applicatio-
 ne

ne ad dissentiendum, quæ applicatio omnes omninò vires, omnem potentiam ad utrumque contradictoriorum, ad actionem scilicèt, & ad ejus omissionem præsupponit. Deniquè ut plura alia præteream circa Bajanismum à Jansenio suscitatum, errorem Jansenii constituo in eo, quod dicat voluntatem, quâ Deus omnes homines, eos considerans ante peccatum primi parentis, salvare voluit voluntate antecedente, quæ est beneplaciti, & vi cujus Deus præparabat omnibus media ad salutem sufficientissima, post prævisum peccatum Adami, & in eo nostrum, antecedentem voluntatem illam ponat in mera complacentia respectu plurimorum, non tantum infantium omnium discedentium sine baptisino, sed etiam multorum adultorum Judæorum, Paganorum, aliorumque infidelium, adeò ut nulla eis præsidia largiatur, nulla offerat ad salutem comparandam verè sufficientia sensu supra explicato: imò quod nullos velit salvare voluntate beneplaciti, quæ efficax est respectu mediorum sufficientium licèt inefficax respectu finis, nisi quos voluntate absolutâ & efficaci etiam respectu finis ad beatitudinem prædestinat. Ideòque quod Christus, cujus voluntas humana Divinæ conformis fuit, non voluerit pro ullius alterius aternâ

salute Patrem orare, offerre sua merita, sanguinem & vitam profundere. Neque obest quod aliquibus beneficia quædam temporalia, media ad fidem, spem, & charitatem, ipsaque dona habitualia virtutum Theologiarum sit promeritus, nam ea reprobis non obtinuit eâ intentione, ut essent ad perseverantiam finalem sufficientia, vel ut alia media verè sufficientia offerrentur, imò adultis quibusdam nulla non tantum ad salutem, sed ne ad temporalem quidèi iustitiam, ut cum Jansenio docet Arnaldus, Christus Passione suâ, & meritis præparavit.

Hæc sunt, Martine, pauca ex multis doctrinæ Jansenianæ capita, quæ mihi displicent; tantum verò absum à *præcipuis erroris Janseniani partibus collocandis in DELECTATIONE GRATIÆ INDELIBERATA*, ut sententiam hanc censeam valdè probabilem, & ne à Molinistarum quidèi doctrina alienam. Sed hoc necesse tibi fuit fingere, ut saltem apud imperitos Tyrones tibi hac exclamatione applauderes, *Egregium enim verò me Jansenii Discipulum!* utpote qui doctrinam Jansenii in qua Didacus de Oropega præcipuas erroris Janseniani partes collocat, doctrinam, inquam, de *indeliberata gratiæ delectatione nec tenui, nec teno*. Aliud est constituere gratiam efficacem
in

in delectatione quadam cælesti indeliberata, aliud statuere sensu Janseniano, reliqua circa gratiam efficacem dogmata, quomodò gratia illa infallibilitè effectum fortiatur, an ea infallibilitate, insuperabilitate, indeclinabilitate, quæ antecedentem, an quæ merè consequentem necessitatem importet; si antecedentem, an Physicam & strictè dictam, an tantùm latè dictam, & moralem.

Altera non minùs ridicula declamatio est: *Egregium me Jansenii Discipulum, qui doctrinam, quam se non tenere profitetur Jansenius, videlicet de Physica prædeterminatione, profiteor.* Nesciebam hætenùs ubinam negasses gratiam efficacem consistere in *delectatione gratiæ indeliberata*: aliud in omnibus Thesibus tuis non reperio quo id negasse videri possis, nisi ubi profiteris prædeterminationem Physicam. Quasi verò Jansenius hic te non præivisset lib. 8. de gratia Salvatoris toto capite 3. cujus hic est titulus: *Adjutorium Christi determinat, ac prædeterminat etiam Physicè voluntatem*; Et tamen Jansenius in delectatione gratiæ indeliberata intensiore quam sit delectatio concupiscentiæ, efficaciam adjutorii sui medicinalis constituit. Si fallor, cupio aliter à te edoceri. Sed, inquis, exclamatione tertiâ: *Egregium me Jansenii Discipulum*

lum ! qui Autoris illius Libros , circa quos præsens controversia potissimum versatur , numquam legi. Quemadmodum ipse Jansenius priorem exclamationem imitari posset dicendo , Egregium me Jansenistarum parentem , qui gratiam Physicè prædeterminantem profiteor , ita exclamationem posteriorem imitari possent Lutherani & Calvinista innumeri : Egregium me Calvini , alter , Egregium me Lutheri Discipulum qui Calvini , alter , qui Lutheri Libros circa quos præsens controversia potissimum versatur , numquam legi. Ita procul dubio exclamare inter hæreticos possent quicumque litteras ignorant.

Imò , inquis , assero , sincerè , citraque omnem mentis restrictionem (à qua Schola Lovaniensis abhorret , me exceptâ historiâ Jansenii de heresi Pelagiana ne vel unum Librum eiusdem Autoris circa præsentem controversiam legisse. Non me latet Martine , quod Schola Lovaniensis restrictiones mentales abhorreat saltem speculativè loquendo , multos etiam non uti illis passim in praxi satis credo , an nulli utantur minùs habeo exploratum. Sic quidam nuper Lovaniensis Academicus in Schola PP. Societatis publicè & acriter Magistros suos defendens , perperam , inquit , vocantur Rigoristæ qui in praxi satis liberales sunt. Libera-

lita

litem in praxi eis concedebat facilè R. P.
Præfcs.

Non parùm autem ridiculum mihi vide-
tur argumentandi genus, quo ad me pe-
nitùs prosternendum uteris, cùm ais: *Con-*
cidat igitur neceffè est infundata tua hæc suspicio,
doctrinæ à me haustæ ex Libris Jansenii,
ac proinde superestructa eidem circa doctrinam de
gratia efficaci à te superiùs mihi imputatam accu-
satio, SI ASSERAM, PROBEMQUE me hætenus ne
vel ullum Jansenii Librum de gratia Christi Sal-
vatoris legisse, imò nec hodiè me Autorem illum
LEGERE, aut MENTEM HABERE ILLUM BREVI
LEGENDI, nisi vel superioris mandatum, vel re-
rum, temporumve circumstantiæ aliud exigere vi-
sa fuerint. Hæc ubi primùm legerem, hære-
bam ad promissum tam insolens. Haud
difficile est, cogitabam, Augustini Discipu-
lum asserere, quod in Janseniano volumine
hanc tantummodò partem legerit, nec mer-
rem habeat legendi plura, at quomodò asser-
tionem hanc mihi etiam probaveris? probatio-
nem avidus dum expecto, nusquam reperio,
nisi quod mox addas, & ne hic subterfugia à
me quæri denuò iactites, assero sincerè citraque om-
nem mentis restrictionem, à qua Schola Lovanien-
sis abhorret, &c. Sic assertio probatur effica-
cissimè, ita ut omnis opposita suspicio con-
ci-

cidat necessariò : tantùm debet Augustini Discipulus assertionem suam repetere , addendo se *asserere sincerè citraque omnem mentis restrictionem*. A restrictione non tantùm mentali , sed etiam reali adeò abhorret Gummarus tuus , ut Confessarium interrogatum de peccatis auditis in Confessione , non patiatur respondere , *Nihil scio*. Præstat scilicèt secretum Confessionis exponi suspicionis periculo. Quidni & rotundè mentiri malint Novi Augustini Discipuli , quam Amphibologiis uti , aut ullâ ratione restringere. Certè in Galiliis de homine confuto ex mendaciis circumferri vulgò solet hæc comparatio *il mente comme un Ianseniste*. Hoc neutri vestrum velim applicari DD. Eximie atque Eruditissime , Difficultatis tamen aliquid oboritur Martine , quomodo *profitearis de Physica prædeterminatione quam* . inquis , *Jansenius se non tenere profiteretur*. Ubinam Jansenius profitetur se non tenere doctrinam de prædeterminatione Physica in statu naturæ lapsæ , sicut à Thomistis communiter defenditur ? Ubinam discrimina suam inter , Medicinalem , & hujusmodi Physicè prædeterminantem deduxit ? an in Libris de hæresi Pelagianâ ? an verò in Libris de gratia Salvatoris ? præcipuè , & ex instituto id præstat l. 8. de gratia Salv. toto capite 2.

Sed

Sed Libros de gratia non legisti, nec unum
 ex illis, ita asseris, si fas est credere, sincere.
 Tunc aliis discrimina hæc ex Jansenio referentibus
 cœcè credidisti non inspectis, non diligenter excussis
 Jansenii verbis in ipso volumine? cur igitur hanc
 reverentiam non defers Romanorum Pontificum
 definitionibus, quibus testantur se Propositiones quinque
 Jansenii damnare, & in ejus sensu? Cur non pariter
 credis eas in Augustino Jansenii contineri sensu
 condemnato? Intolerabilis impudentia est, & erga
 summos Ecclesiæ Principes irreverentia insolens
 malle credere quibusdam privatis Theologis, & suspectis,
 negantibus Propositiones in Jansenio haberi, quam
 celeberrimis Academicis Parisensi, Duacena, Pictaviensi,
 tot Gallia Episcopis, Eminentissimis Cardinalibus,
 & supremis Inquisitoribus, Romano Pontifici, &
 universæ Christiæ Ecclesiæ asserentibus. Ut quis de
 Propositionibus, earumque apud Jansenium existentia
 prudenter judicet, necesse est credat communi,
 & supremæ in Ecclesia auctoritati. Si his omnibus
 magis sapere præsumat, saltem Jansenium ipsum
 adeat, qui potest licitè, aut in hunc finem veniam
 sibi procuret: at posse Jansenium legere, & lectionem
 illius negligere, neque velle credere
 ul-

ulli auctoritati affirmanti Propositiones damnatas in libro contineri, & damnato sensu contineri, summæ sive arrogantiae est, sive insaniae.

Quarta Exclamatio: *Egregium me Jansenii discipulum! qui nunquam vel verbo, vel scripto adversus Religiosam observantiam qua constitutionibus Innocentii X. & Alexandri VII. debetur, quidquam commisi. Nihil commisisti turpissimâ tergiversatione tuâ, & ineptissimâ ejus ratione jam centies tibi objectâ, neque hæcenus à te retractatâ?*

Quinta Exclamatio præ ceteris admiratione digna est: *Egregium, inquis, me Jansenii discipulum! qui profiteor, quod articulos omnes in materia de gratia damnatos, eodem planè modo sensuque damnem, ac reprobem, quo universa schola Thomistica eos damnat, ac reprobat. Quis ad removendam procul omnem Jansenismi suspicionem quidquam prætereà desideret? Aut hæc profectò Jansenismi abdicatio est, aut nulla est. Scholam enim Thomisticam verè Catholicam esse omnes agnoscunt: eam Jansenio jam pridem bellum indixisse libri PP. Alexandri Sebille, Gonetii, Nicolai, Baroni, aliorumque loquuntur. Domine Martine sinceritatem tuam obtestor, an etiã hæc à te dicta sunt seriò, sincerè & citrà omnem mentis*

tis restrictionem? Si ais pronum est quemli-
 bet subsumere, atqui universa schola Tho-
 mistica quinque articulos famosos versantos
 circà materiam de gratia damnat tamquam
 Hæreticos eo sensu, quo reperiuntur in Au-
 gustino Jansenii, ex quo excerpti sunt: ergo &
 Eximius D. de Swaen damnat quinque famo-
 sos articulos tamquam Hæreticos eo sensu,
 quo traduntur in Augustino Jansenii. Procul
 dubio conclusio legitima est, si prima pro-
 positio, quæ tua est, sincerè prolata sit, &
 citrà omnem mentis restrictionem. Verùm
 qui Neo-Augustinianorum in rejiciendis
 Pontificum constitutionibus, explodendis
 Episcoporum decretis, firmitatem dicam, an
 pertinaciam, nullis precibus, nullis expo-
 sitionibus commovendam, nullis infrin-
 gendam suppliciis, perspectam habent, aiunt
 restrictionem hinc realem subintelligendam:
 personam loquentis Eximii determinare, seu
 restringere propositionis sensum alioquin Ca-
 tholicè illuminatum. Sic illi professionem fi-
 dei tuæ interpretantur: *Quandoquidem Thomi-
 sta sensum, quem Propositiones famose patiuntur,
 Calvinianum, absurdissimum, & à Jansenii mente
 remotum, nihilominus tribuant Jansenio propter
 constitutionem Alexandri VII. eundem ego sensum
 cum Thomistis execror, licet eum Jansenii fuisse,*
G
aut

aut ejus libro tradi negem, & pernegem, certè nunquam adducar, ut Iansenii eum esse concedam, satis cum Gummaro meo, reveritus auctoritatem Pontificiam, si de hac Pontificis hallucinatione altum sileam saltem in scriptis, aut concionibus publicis. Mentem tuam, Eximie Magister, hùc exquiro: difficultas certè est non contemnenda, nec superflua interrogatio.

§. 7.

Ostenditur, quod difficultates à me propositæ, conducant non ad fovenda, sed tollenda dissidia.

Sententiarum tuarum explicationem nimis inadæquatam atque ad amoliendam à te Jansenismi suspensionem prorsus inutilem sic concludis: "Hæc si ità se habeant, ut
 „reverà se habent, quorsum, amabo, dif-
 „ficultates tuæ omnes, quas propositas mi-
 „hi voluisti? quorsum exprobrationes, irri-
 „siones, & impropria, quæ adversum me,
 „meique similes effudisti (de intentione tua
 „nolim judicare) nisi ut schismata in Ec-
 „clesiæ gremio, vel suscitentur, vel fovean-
 „tur? nisi ut subditi contra superiores ob-
 „murmurando insurgant? nisi ut sententia
 „de

„de gratia per se efficaci, quam præcipuæ A-
 „cademiæ, Religiosæque familiæ tamquam
 „claram & inconcussam SS. Augustini, &
 „Thomæ doctrinam, alii manifestam S. Au-
 „gustini, aut evidentè Augustinianam ap-
 „pellant sententiam, penitus offuscetur, &
 „tamquam proscripta traducatur? nisi ut Ec-
 „clesiastica disciplina, quæ per assertores gra-
 „tiæ per se efficaciæ defenditur, Deo ser-
 „mones eorum confirmante, non parùm
 „enervetur, dum fideles obaudiunt Pasto-
 „res suos tamquam suspectæ fidei (idque à
 „com-Presbyteris debuccinari? nisi ut pa-
 „rentes ad Academiam Lovaniensem prædi-
 „ctæ gratiæ per se efficaciæ hætenus propu-
 „gnatricem imperterritam filios suos trans-
 „mittere ultrà non audeant? demique (quod
 „me ingenti dolore afficit) nisi ut hæc viâ,
 „pax unitasque Sacerdotalis, quæ inter Cle-
 „rum, & Patres Societatis vigere in Mis-
 „sione nostra Batavo-Catholica debe-
 „ret, penitus turbetur, auferaturque?
 „præsertim dum præcedentibus superadditur
 „duplex illa calumnia de qua infra? Multa
 „profectò hic recensentur, quibus si difficul-
 „tates meæ nuperæ causam præbeant vel oc-
 „casionem, meritò propter eas tota quodam-
 „modò Hierosolyma commota est, meritò

à te impugnantur, & ut penitus debellantur ipse exopto, doleo autem maximè tam frivola te contra eas adduxisse, tam turpiter declinasse responsum ad præcipua, in quibus totus rei cardo vertitur, in quibus Jansenismi suspicio fundatur, à quibus pendet præcipuum Scholæ Thomisticæ, & Jansenianæ discrimen.

Hæc si ità se habeant, ut reverà se habent, eò spectant difficultates nuper à me propositæ, provocationes, exprobrationes, & si quid aliud in difficultatibus vobis accidit molestius, ut schismata in Ecclesiæ gremio deinceps nullà suscitentur, antiqua aboleantur. Quid enim Ecclesias Belgicas, quid Gallicas tanto tempore conturbavit, nonne Jansenismus? nonne inveterata multorum peryicacia in Jansenii sensu mordicè retinendo? in neganda Reverentia, & observantia debita Pontificum sanctionibus? contemptus Formule Alexandrinæ, tam salubris, tam necessariæ ad discernendos Theologos probè Catholicos à *filiis iniquitatis*? Constitutioni istius Apostolicæ subscribatur, vel si juramento quod illic exprimitur obstringere se non audeant scrupulosi nostri, saltem in Thesis & Libellis fateantur propositiones quinque esse hæreticas in sensu Augustini Iprensis, & alicujus mo-

men-

menti discrimine ab iis sic intellectis doctrinam suam removeant, difficilis esse desinam, difficultates omnes oblivioni tradi lubens patiar, quin & licet nihil tale meritas, cum Thesisibus Jesuitarum quibus olim nascentem Pseudo-Augustinum in ipsis incunabulis oppresserunt, quacumque autoritate pacis studio prohiberi. Nihil ex personarum odio scripsi, nihil ex æmulatione, aut altercandi pruritu, sed amore veritatis. Pontificis autoritatis defendendæ zelo, charitate erga omnes etiam adversarios, quos vehementer doleo tam obstinatos esse hætenus in recusanda subscriptione formulæ Apostolicæ, tam honestæ, tam salubris, ad procurandam Ecclesiæ tranquillitatem, ad avertendam ab omnibus Jansenismi maculam, ad fidem suam omnibus probandam necessariam. Quam grata est Augustini Discipulis memoria illius temporis, cum sub Clemente IX pax Ecclesiæ reddita est, novis illis Theologis S. Sedi, & Regi Christianissimo reconciliatis, quando Henricus Arnaldus Andegavensis, Nicolaus Chovart Bellovacensis, Franciscus Stephanus Apamiensis, & Nicolaus Pavillon Aletensis Episcopi in gratiam recepti sunt, verum, ut testatur ipse Pontifex in Brevi ad illos Episcopos misso die 19 Jannarii an. 1669.

non prius quam cum ingenti obsequio, Apostolicae Cathedrae, debita detestatione significassent, se juxta praescriptum litterarum Apostolicarum, quae à felicitis record. Innocentio X. & Alexandro VII emanaverant, sincerè subscripsisse, & subscribi fecisse Formulario in ejusdem Alex. VII litteris edito. Nullam Pontifex formularis mutationem, nullam in juramento restrictionem, aut exceptionem patitur, nullam relaxationem sed praedecessorum suorum Innocentii X & Alex. VII Constitutionibus firmissimè se inherere profiteretur, ut obstruatur os Jansenistarum, mutationem juramenti tunc à Pontifice admissam fuisse, mendacissimè jactantium. Non minus falsum est, quod Rex Christianissimus veterit edicto an. 1669 23 Octob. ne quis alterum Jansenista nomine, aut simili notaret convicio, verùm disertè mandatum suum restringit ad illos, qui Formulari Alexandrino subscripserint, de his intelligendum etiam fuit Mandatum Camusii Gratianopolitani Episcopi, quem mihi in Epistola ad Illustrissimum Sebastenum objecerat, ut in difficultatibus propositis observavi

Quinam illi subditi sunt qui ex Difficultatibus meis occasionem accipiunt ut contra superiores obmurmurando insurgant? Non Patres Dominicani, non Fratres Minores, non Au-

sti

gustiniiani, non Eliani praesertim Calceati, non Jesuitæ, non quicumque alii constitutionibus omnibus Apostolicis, quâ par est observantiâ, se subjiciunt. Hactenus non conqueritur, neque ut opinor, conqueretur Amplissimus Dominus Martinus Steyart Vicarius Apostolicus Sylvæ-Ducens, non conqueruntur Eximii DD. Marselis, Daemen, Amplissimus du Bois subditos in se obmurmurando insurgere, neque ullum hîc ex difficultatibus meis verentur periculum. Quinam igitur subditi, & in quos Superiores obmurmurando insurgent? An Seminarii tui Alticollensis Alumni in te praesidem suum, Directorem, ac Magistrum? Quâ de causâ? An quia gratiam per se efficacem doces? Hanc difficultates non reprehendunt, sed agnoscunt defendi posse Catholicè à Thomistis, ab Eximio Domino Steyart &c. An propter gratiam Thomisticè sufficientem, & ejusmodi sententias Thomistis familiares? Non adversus illas mota à me difficultas est, & ne indirectè quidem, celebrata adeò in scholis dogmata, ullo totius opusculi verbo perstrinxi. Quanam ergo tandem de causa subditi in te, Eximie Domine, tuique similes Collegiorum praesides, & morum, doctrinæque Praeceptores obmurmurando in-

sur-

furgent? Aliam non video per *Difficultates* suggeri, quam Theologo Catholico parum dignam tergiversationem in rejiciendo sensu Jansenii, & proferendo solido aliquo discrimine tuas inter sententias, & Jansenii. Neque aliam ex *difficultatibus* haurire possunt murmurandi ansam ceterorum Collegiorum adversus similes Præsides Alumni. Quamquam non adeò immorigeros illos existimo, ut adversus Præsides suos, & Doctores *obmurmurando insurgant* charitate ubique prædominante instructi, tot meditationibus exerciti, passionibus animi superiores, reverentes Moderatorum, à quibus plerumquè omnis eorum fors pendet, omnis promotio, sustentatio præsens, & totius vitæ terrena beatitudo. Omne quod ab eis occasione difficultatum propositarum expectarem, imò ne tantum quidem expecto, esset humilis & supplex obsecratio, quâ cum omni reverentia Eximium suum Præsidem pro ejus, & suo honore, ac fama, pro majori etiam conscientiae securitate rogent, Janseniano sensui tandem aliquando cum Apostolica Sede anathema dicere non graveris, & principia tradere non periculosa, non suspecta, non Janseniana. Quod quâ ratione à suis Præsidibus simul ac Magistris congruè, & honestè petere possint,

lubens eos in exemplo, verba præscribens
edocebo.

§. 8.

*Libellus supplex Theologorum Colle-
gii Alti-collensis ad Eximium Do-
minum MARTINUM HENRICUM
DE SWAEN in Alma Universita-
te Lovaniensi S. T. Doctorem, &
Memorati Collegii Præsidentem.*

Quam, Eximie Domine, tanto
jam tempore communis nostrum
omnium, tua præsertim fama, tot adver-
sariorum Libellis, Epistolis, Thesibus fœ-
dè lacerata patiatur, non est quod apud
te commemoremus, qui accusationis hu-
jus immanitatem toties nobis lugens retu-
listi, toties scriptis publicis execratus es.
Multa hæcenus prudentissimo consilio ten-
tasti, multa molitus es ad eruendam omnium
animistam atram de te, tuisque opinionem:
coram orbe universo profiteris, te amplecti
communem Thomistarum doctrinam in ma-
teria de gratia pro statu naturæ lapsæ: A-
nathema dicis propositionibus prorsus omni-
bus

bus, quas proscribit Ecclesia. Rejicis sensum omnem, quem Ecclesia reprobat: damnati sensus Interpretem sequi non detrectas Scholam Thomisticam; verum non his contenti homines inportuni, & semper sinistri aliquid in Professione nostra suspicantes, urgere pergunt, neque unquam desinent Alexandrinæ Formulæ subscriptionem. Hoc autem utuntur dilemmate: vel *sincerè & citra omnem mentis restrictionem, à qua Schola Lovaniensis abhorret*, damnatis propositiones quinque omni sensu quo *Schola Thomistica*, vel non. Si affirmetis, cur recusatis dicere anathema sensui Augustini Janseniani, cum eum tam promptè, tam apertè Schola Thomistica detestetur? Si verò nogetis, cur illud tam magnificè affirmat Eximius vester in Epistola ad Didacum de Oropega? ubi candor Cygneus? Ubi sinceritas Augustiniana? ubi, quod de Lovaniensi Schola jactatis, restrictionis odium? quid autem est, inquiunt, quod à tam innocua, tam religiosa professione vos absterreat?

An erga Iprensensem præfulem reverentia? Sua ipse scripta Sedis Apostolicæ judicio moriens subjecit. An periculum, quod Eximius vester prædicat non infundatum, ne, ubi Jansenii sensum proscripsisset, censeretur non suam

tan-

tantum, sed & Majorum suorum doctrinam imprudens condemnasse? Parum honorifica hæc, inquiunt, doctrinæ vestræ, Majorumque, quos prædicatis, commendatio est. Quis enim honestè fatis, quis tutò tradi existimet hæc dogmata, quæ defendi non possunt, si Ecclesiæ definitionibus, si receptis fidei Symbolis subscribatur? An gratia per se efficax, prostrato Jansenii sensu, stare non potest? inanis timor est à Thomistis omnibus, ab Augustinianis, & ceteris gratiæ illius defensoribus, paucos excipe Gallos exules, & Lovaniensibus aliquos, passim explosus. Unde fallaciam hinc suspiciantur, & animum in nobis non satis Catholicum. Quasumque locutiones adhibuerimus ex Thomistarum vocibus contextas, si sensum patiuntur ambiguum, deteriore semper accipiuntur, qui cum famosis quinque Propositionibus conveniat, à Thomistarum dogmatibus alienus. Hinc gratia nostra, quam vocamus Augustino-Thomisticam, Pseudo-Augustiniana proclamatur, & Pseudo-Thomistica. Quoties nos Augustini discipulos dicimus, Augustini nomine Iprensensem intelligunt. Inde fit, Eximie Domine, quod non nisi gemebundi & lacrymis perfusi commemoramus, ut *Doctrina, quam Epistola ad Didacum de Oropega tutam,*
quam

quam claram, & inconcussam SS. Augustini & Thomæ prædicat, alii manifestam S. Augustini, aut evidentem Augustinianorum appellat, penitus offuscetur, & veluti longissimo intervallo à SS. illorum placitis discreta, imo proscripta traducatur. Hinc fit, ut Ecclesiastica disciplina, quæ contra hujus temporis abusus, ac dissolutionem per assertores gratiæ per se efficaciæ, ut ibidem ais, defenditur, non parùm enervetur, dum fideles obaudiunt Pastores suos tanquam suspectæ fidei, idque à Com-Presbyteris debuccinari. Hinc fieri natum est, ut Parentes ad Academiam Lovaniensem, prædictæ gratiæ per se efficaciæ hæcenus Propugnatricem imperterritam, filios suos transmittere ultra non audeant, deniquè, quod Eximiam D. V. nosque ingenti dolore afficit, hinc fit, ut pax unitasque Sacerdotalis, quæ Clerum inter & Patres Societatis, aliosque Religiosos vigere in Missionem nostram Batavo-Catholica deberet, penitus turbetur, auferaturque.

Hæc sunt Eximie Domine, quæ ut plura alia prætereamus, nos movent ut subscribendum putemus constitutioni Alexandri VII. Pontificis, renuntiandum Janseniano sensui, atque ità deinceps doctrinam nostram de gratiæ, & libero arbitrio temperandam, ut nemo non videat, nos Thomistis in statu naturæ lapsæ circà materias hæc controversas
ubi-

ubique consentire, adeoque non immineat pe-
 riculum Mag's fundatum, ne hinc inferat aliquan-
 do Reverendus Pater Isaacus de Bruyn, aut Di-
 dacus de Oropega, aut quicumque alius ad-
 versariorum, nos doctrinam nostram Majorum-
 que nostrorum imprudenter damnasse, quam infe-
 ratur adversus Thomistas, adversus Religio-
 sissimos S. Augustini filios, adversus Am-
 plissimum D. Martinum Steyart Sylvæ-Du-
 censis Diocesis Vicarium Apostolicum,
 aliosque gratiæ per se efficaciæ propugnatores
 acerrimos, eos Jansenii sensum execrando
 suam pariter, suorumque Majorum sententias
 detestari. Audiunt viri illi apud omnes Ca-
 tholici, imò & Catholicæ fidei adversus hæ-
 reticam famosarum quinque Propositionum
 doctrinam Defensores. Si quis eos Molinista,
 Scotista, aut Bonæspeianus constitutionibus
 Pontificiis oppugnaverit, in promptu habent,
 quod respondeant, distinctiones adhibent
 orthodoxas, non uno se discrimine divel-
 lunt à Jansenio, & ubi fortè voces easdem
 nobiscum proferunt, tanquam sano & Ca-
 tholico sensu accipiuntur etiam ab illis, qui à
 nobis prolatas sinistrè solent interpretari.
 Liceat nobis per te, Eximie Domine, eadem
 frui pace, eadem famæ integritate, qua fruun-
 tur Thomistæ, Augustiniani Patres, Am-
 plissi-

plissimus Steyartius , & quotquot cum eis sensui Janseniano dixere anathema. Hos imitari non pudeat, ut & nos tandem adversarii lacerare, & de Jansenio suspectos reddere desinant, aliàs numquam comprimendi. Ignoscet nobis, ut confidimus, benignissima vestra humanitas, vota nostra tam innoxia, & humillimas preces hoc Libello supplice exponentibus, qui ut fuimus hactenùs summa animi demissione, & observantiâ etiam deinceps perpetuò futuros nos profiteamur, & sumus

Eximie Magister & Colendissime præsēs

Exim. D. V.

*Obsequentissimi famuli, ac Discipuli
devotissimi Collegii Alti-Collensis
Alumni.*

Vides Martine, quantum absim à concitandis subditis, ut contra Superiores suos obmurmurando insurgant, qui tam humilem eis & verè supplicem Libellum concinnavi, ut vel ex hoc discant, quantâ sibi cum Superioribus reverentiâ agendum, quomodò sicubi Superiores officio suo, & quidè in rebus gravissimis defuerint, modestè commonendi sint, ut
ma-

malum in posterum caveatur, non ut delinquentibus superbe insultetur, aut eorum conculetur autoritas.

§. 9.

De familiari Colloquio & amica visitatione quam frustra expetit Eximius Dominus.

Potuissem, te Judice, multis scriptio-
 laboribus, & sumptibus parcere, si modo unius
 horulae spatium familiari colloquio, amicaeque
 cuipiam visitationi (nam longo nos locorum inter-
 vallo ab invicem sejungi non arbitraris) indulgere
 placuisset. Ego verò contrà existimo, quòd
 unius horulae colloquium tam uberem mihi
 scriptio-
 nis materiem largiretur, ut Libellus
 unus aut alter difficultates omnes complecti
 non posset, sed commilitonis tui Steyartium
 impugnantis exemplo in octo, vel fortè plu-
 res partes essent dividendae. Quantum rixa-
 rum, & scriptio-
 num peperit familiare illud col-
 loquium, & amica visitatio inter Lovanienses
 quosdam Academicos, & Religiosos Anti-
 Jansenianos coram Illustrissimo Alphonso Me-
 chliniensium Antistite, uti & aliud Ferre-
 rium inter, & Lalanium coram Episcopo

Convenenti, norunt omnes in controver-
 siis Jansenianis Historico-Theologicis non
 planè peregrini. Audivi quandòque à viris
 gravissimis, nihil ejusmodi Conventibus ple-
 rumque esse perniciosus. Quid enim ex iis
 aliud expectes, quàm utriusque partis Theo-
 logos, ubi domum redierint, singula acta
 & responsa narraturos, quemlibet prout rei
 suæ expedire judicaverit. Hinc veterum fo-
 mes contentionum, & novarum Seminarium,
 singulis testimonia mutua elidentibus. Ast
 ubi stylo res geritur, scriptis publicis, ad
 rem ipsam facilius devenitur, & propositis
 utrimque rationibus, litis Decisio Eminentissi-
 morum Cardinalium, atque in primis Se-
 dis Apostolicæ judicio relinquitur. Quam-
 diu Constitutionibus Pontificiis subscribere
 renuis, quamdiu cum Orthodoxis omnium
 Ordinum Theologis renuntiare Janseniano
 sensui eique cum Alex. VII. dicere anathe-
 ma, frustra postulas *familiaire Colloquium, &*
Amicam visitationem. Iterum dico Martine, &
 ab inculcando, opportunè, importunè, tibi,
 tuisque infarciendo nunquam desistam, ana-
 thema dicendum est omnibus propositioni-
 bus, quibus anathema infligere Pontifices:
 neque tantùm propositionibus quoad sonum
 verborum, vel sensum, quem sibi quilibet
 fa-

facile finxerit, sed quoad sensum quem Pontificis definitionibus suis designant, adeoque expressè & clarè dicendum est anathema Propositionibus quinque famosis eo sensu, quem attentis antecedentibus, & consequentibus habent in Libro, cui titulus *Augustinus Cornelii Jansenii &c.* hic enim sensus est, quem Alexander VII. constitutione suâ terminis formalibus exprimit, & disertè configit. Hoc ubi præstiteris, & alicujus momenti discrimen tua inter, & damnata Jansenii dogmata exhibueris, tum te Catholicum agnoscam, & scriptis publicè profitebor, tum elidam ipse satis efficaciter, quidquid à me scriptum hæcenus, quo te in Jansenismi suspicionem vocaverim: tum familiare tecum colloquium ultrò expetam: tum amicis visitationibus, & mutuis, nihil mihi accidere poterit jucundiùs: tum fortè non majori sententiarum, quam *locorum intervallo ab invicem sejungemur*, qui nunc tantum ferè ab invicem distamus, quantum Ipræ distant Hippone, aut Roma Amstelodamo. Et quoniam scribis quod eâdem (si non majori) humanitate in visceribus JESU CHRISTI amplexus me fuisses quam, quâ nuper R. P. Iacobum de la Fontaine stipatum R. P. Isacco de Bruyn propè Collegium PP. Societatis salutasti, ubi te Romani Pontificis constitutioni modò

superius memorato consentire probaveris, primus in amplexus tuos ruam: cumque meam libenter passim tuum *Patrem* appelles, simili ferè affectu tibi accurram obvius, quo amantissimus Pater filio redeunti ex regione longinqua Lucæ 15. vel si malueris, charitate te verè fraterna complectar, adhibens illud Canticorum cap. 8. *quis mihi det te Fratrem meum sugentem ubera Matris mee!* Ubi autem memini tantæ humanitatis tuæ, quâ nuper R. P. *Jacobum de la Fontaine* stipatum R. P. *Isaaco de Bruyn* propè Collegium P. P. *Societatis salutasti?* Non in limine difficultatum, ut falsò asseris, neque usquam alibi. Dixi quidè in PRÆFATIONE DIFFICULTATUM: *addebant familiares, vultum suavissimi D. Henrici, qui nescio quas nuper rugas contraxerat, ad pristinam rediisse amœnitatem: salutatum etiam à Societatis Patribus, salutem reddere rursùs perhumanitèr, imò & primum impertiri.* Verùm nihil illic exprimitur de illo occurfu, de quo tu in Epistola; neque reverà scio an singulari aut etiam ordinariâ humanitate Patres illos tum salvaveris, imò intelligo vultum tibi tum temporis fuisse subtristem, & Patres illos vix levitèr intuitum, fortè quia recens veneras à consultatione adversus me in Collegio Pontificio instituta. Aliis verò ejusdem Societatis Pa-

Patribus alijs in occuribus visus es benignior. Scio miratum fuisse P. Jacobum de la Fontaine hanc in te morositatem insolitam : & penè eam imputasset P. Isaaco de Bruyn, quod te aliquandò in Thesisibus excepisset minus mollitè, ubi Pater Jacobus nunquam tui in Thesisibus meminisset.

Quid autem mihi in Colloquio illo familiari, & amica visitatione proposuisses? Aliudne quam quod in gemina Epistola tua & tot Thesisibus expressisti? *Ingenue*, inquis, *fassus fuisset eadem illa omnia à me vel teneri, vel non teneri, quæ superius professus sum à me teneri, vel non teneri. Ex quo manifestè sequitur difficultatibus tuis conscribendis merito supersedere te potuisse, saltem ad eam partem quod attinet, in qua doctrinam meam sanam, verèque Catholicam erroris hæresosque infundatè insimulatam voluisti.* Penes lectorem Martine sit arbitrium, an hujusmodi Colloquium non fuisset ad pacem inter nos componendam prorsus inutile; non enim adeò hebes sum, non tam parùm in fraudibus hæreticorum, Jansenistarum (quam quid hos ab hæreticis distinguo?) Et Novatorum versatus, ut hujusmodi locutionibus ambiguis facilè mihi patiar imponi, saltem ab eo qui hæretico sensui toties provocatus abnuit renuntiare. *Doctrinam tuam præ-*

præ-

prædicas sanam, Catholicam, erroris, heresiosque
 infundatè à me insinulatam. Quid miri nullus
 hæresiarcha doctrinam suam non proclamat
 sanam, Catholicam, Augustinianam, &c.

Quin & ejusdem, inquis, omninò mentis fuisset,
 quam in Epistola Illustrissimo Sebasteno inscripta
 exposui, videlicet paratum me exhibere ad quod-
 cumque legitimum tribunal præeuntem te sequi.
 Eòne tandem recidisset familiare illud collo-
 quium, & amica tua visitatio? Ad tribunal quod-
 cumque legitimum me sequi velles, & qui-
 dem eò me fortè, ut ais, invitum protra-
 het Eruditissimus Dominus Melis. Miserum
 me, & perditissimum! si solus & quidem
 medius inter duos Augustini Discipulos, alium
 Eximium, alium Eruditissimum virum præ-
 fervidum, & Rectoris nuper in Alma Uni-
 versitate supremi munere perfunctum cogar ac-
 cusandus comparere! quis pro me patronus ad-
 versus viros tantos perorabit? Auderemne me
 committere P. Jacobo de la Fontaine? causa
 videtur dubitandi, quòd licet semèl nimis
 turbulentis contra Didacum implicitus & quo-
 dammodò abreptus cogitationibus, Patri il-
 li solita tua & sanè comi humanitate non
 arriferis, nihilominùs volens probare affe-
 ctum singularem, quo me, ut ais, in visce-
 ribus JESU-CHRISTI complexus fuisses, eum
 æqui-

æquipares affectui, qua es erga illum Patrem.
 An non signum aliquod est, quod inter Mo-
 linistam hunc, & famosos Augustini Discipu-
 los non malè conveniat? nolim tamen vi-
 rum illum de tam turpi collusione seu præ-
 varicatione reddere suspectum, cum tamen
 propter pectoris, aliasque infirmitates corpo-
 ris non leves præmaturè à docendi munere
 amotus sit, & ex medicorum judicio quies-
 cere jussus, causæ meæ non sufficeret. Im-
 plorandum mihi est Patrocinium R. P. Isaaci
 de Bruyn: hic tecum præliari, hic te cam-
 po pellere solitus, id libentè suscipiet, &
 ut sperare licet, non infelicitè exequetur.

§. 10.

De minis Erud. D. Petri Melis.

MUltum vos etiamnum commovet, quod
 in prima ad vos Epistola scripseram
 die 20. Augusti præteriti, de minis Domini
 Melis, prout illud coràm pluribus testibus
 omni exceptione majoribus acceperam ab
 Amplissimo D. Decano, postridie vestri cum
 illo congressus. Negatis strenuè & quidè
 juramento confirmare parati illud, aut quid-
 quam simile à D. Melis fuisse prolatum. Ad
 quod

quod respondi in difficultatibus pag. 51. *An vobis potius in propria causa, quam Amplissimo Domino credendum sit, nihil ad me; cuius sinceram, & ab omni calumnie vitio remotam in referendo fidem satis vindicavit ipsum Amplissimi Domini testimonium, eamque, si opus foret, efficacius probare possem, quam vos vestram negationem.* Hoc ipsum modò repeto, neque tu Martine ignoras, qui & Epistolam meam Apologeticam ad Illustrissimum Sebastenum attentè satis evolvesti, & nihil non explorasti, ut alicubi mihi calumnie maculam affricares: illud etiam quod à me dictum adeò tibi displicet, rursus sustineo, nullam me non tantùm calumnie, sed ne temeritatis quidè m umbram incurrisse. Nosti Eximie Magister, quid ad calumniam nequiratur, nosti non sufficere, quod aliquis falsum crimen referat, si fortè referat ex levitate animi, quia nimis facilè alterius narrationi fidem habuit. Audi Doctorem Angelicum 2. 2. q. 68. art. 3. ad primum, dicendum, inquit, quod homo non debet ad accusationem procedere nisi de re omninò sibi certa, in qua ignorantia facti locum non habeat. Nec tamen qui falsum crimen alicui imponit, calumniatur, sed solum qui ex malitia in falsam accusationem prorumpit. Contingit enim quandò que ex Animi levitate ad accusationem procedere. Quia scilicet aliquis

ni-

nimis faciliter credit quod audivit: & hoc temeritatis est. Aliquando autem ex justo errore movetur aliquis ad accusandum, quæ omnia secundum prudentiam iudicis debent discerni, ut non prorumpat, non iudicet eum calumniatum fuisse, qui ex levitate Animi, vel ex justo errore in falsam accusationem prorupit. Auctoritatem tanti Doctoris recusare non potes, cuius hoc NEBULOSO TEMPORE videri vis cum tuis tam sedulo frequentare. Quamvis igitur factum non subsistere vobis concederem, evidens est vel ex scripto Amplissimi Domini Decani ad vos testimonio, atque ex iis quæ in *Epistola Apologetica* declaravi, neque ab ullo negari possunt, & si quis in dubium revocare deinceps vellet, nullum est in mundo tribunal, in quo cum non manifestè convincerem, evidens, inquam, ex dictis est, nullam hinc mihi calumniæ specimen affingi posse, nisi per insignem & patentem calumniam. De levitatis igitur, sive temeritatis nota à me amolienda tantum videtur hinc mihi laborandum. Neque hanc quisquam mihi nisi malevolus vel rei gestæ non satis conscius impigerit. Adire tantum dignetur Lector *Epistolam Apologeticam* ne eadem toties reacquendo, mihi, aliisque sim fastidio: nullum fanè ex viris gravissimis, qui eandem mecum
 Am-

Amplissimi Domini narrationem exceperunt, arbiuror fuisse, aderant autem complures, qui de rei gestæ veritate ambigendum putaverit. De variorum certo assensu mihi constat: nequè tantum temporis inter congressum vestrum, & narrationem intercesserat, ut oblivioni esset spatium cum intereà non nisi noctem unam eamque præ turbatione penè insomnem Amplissimus duxisset. Temerarium est, inquis, credere testi uni, & quidè nutanti, ubi duo alii oppositum affirmant, & tamquàm certum Sacramento testari non refugiunt. Distingue tempora, Martine, & objectionis tuæ vanitatem perspicies. Quin tu potius fidem meam non parum confirmasti. Testatur Notarius se ab Amplissimo Domino du Bois missum cum duobus Testibus Urbano l'Annoy, & Joanne Wolfs, ut ex te quæreret. 1. Ubinam Didacus de Oropega in sua Confutatione assereret plerosque Sæculares Missionarios esse Jansenistas, 2. An etiannùm probares minas, quas in Didacum, & ceteros ejusdem instituti socios fuerant jactatæ. Id se præstiturum antea mihi sponte sua Amplissimus indicaverat, licet paulò aliter, videlicet propositurum se directè tantum primum, mentionem autem faciurum minarum ut dispiceret.

ceret, quid post elapsam interea biduum vo-
 bis de minis istis videretur, an in responso
 quod scriptum expectaverat eas dissimu-
 lando improbaretis, an testimonio publico
 velletis confirmatas. Ecce autem aliud à
 Martino non respondetur quam *ego non feci
 verbum: quare non adis Dominum Melis? con-
 feram cum eo: & intra dies paucos respondebitur.*
 Dies expectavi complures, nihil responsi
 comparuit. Eratne opus tanto tempore, ut
 in re ejusmodi conveniens conciperetur res-
 ponsio, à viris altero Eximio, altero Eru-
 ditissimo? cum igitur minas non negares,
 sed propterea, quod tu *verbum non fecisses* re-
 mitteres Notarium ad Dominum Melis: sed
 neque is intra tot dierum spatium Quid-
 quam reponeret, confirmabatur ejusmodi
 vestro silentio narratio Amplissimi Domini
 interea Epistolam meditabar qua vos ad salu-
 brem tam pudendae iracundiae poenitentiam
 excitatarem. Scriptum absolveram 20 Augusti,
 & post dierum aliquot moram typis vulgavi.
 Quid hic temeritatis aut levitatis nimiae in-
 credendo? potuine prudenter suspicari va-
 cillare Amplissimi relationem à vobis tot die-
 rum silentio confirmatam? quâ ratione in-
 cidere mihi potuit cogitatio Dominum Me-
 lis aliud non dixisse, quam *ea se in Patria vi-*
 I vere,

vere, in qua si Author Libelli supra memorati innocuerit, speret sibi administrandam iustitiam? Quam hæc habent connexionem cum ejectione Patrum Societatis è Missione Hollandica? vivit enim Eruditissimus in Patria seu Regione Ditionis Hispanicæ. Manifestè igitur falsum est, me unius Amplissimi testimonio nixum arguisse contra duos: & certè profiteor, quidquid est de veritate facti vel falsitate, si vel minima mihi incidisset cogitatio illud à vobis, vel negandum fuisse, vel retractandum, nunquam me illius facturum fuisse mentionem. Imò verò opto ut ne quidem animo agitaveritis ultionem, ut iniquissimam ita Christianis & Sacerdotibus maximè indecoram. Utinam confœderati vestri præsertim Arnaldus in suis adversus Religiosos maxime Jesuitas accusationibus tam fidelitè semper procederet, atque innoxie. Falsum quoque est quod ais Amplissimum Dominum in sua narratione nutasse, ideòque non potuisse à me fidem prudentèr adhiberi. Aio enim & ut minimum sex virorum honoratorum testimoniis possum, ubi opus fuerit, demonstrare, cum fuisse in sua narratione de qua nobis quaestio, constantissimum, neque vel minimum præ se tulisse dubitationis indicium. Scio equidem post vulgatam à me minarum

ve-

vestrarum exprobrationem, vos oblatione
 juramenti contrā Amplissimum Dominum
 præstandi eum graviter tenuisse, & quatuor
 circiter post famosum congressum septima-
 manis ei extorsisse Epistolam, in qua fatere-
 tur, quod, quia Eximius D. de Swaen, & E-
 ruditissimus D. Melis parati sunt jurare nihil si-
 mile dictum, acquiescat oblationi, quia fieri po-
 tuit, quod plus à se apprehensum fuerit quam di-
 ctum. Verum hæc minimè probant Amplif-
 simum Dominum in sua naratione facta sta-
 tim post congressum, videlicet postridiè ma-
 nè, ullam præ se tulisse notam inconstantia, aut
 dubitationis. Hanc ego à narratione ista
 procùl abfuisse affirmo iterum, & satis mul-
 torum tunc presentium testimoniis, ubi opus
 fuerit, abundè comprobabo. Rogavi vos nu-
 per an etiam jurati testari audeatis quod Do-
 minus Melis non alia verba minacia protulerit
 quàm ea, quæ in Epistola ad Illustrissimum
 Sebastenum retulisti. Difficultè adducor ut
 credam, quia ut rationes alias præteream,
 nihil ad hanc interrogationem in *resolutione*
difficultatum respondisti. Tandem contradi-
 ctionis arguor, quod nullius crimen occul-
 tum sine venia Rei saltem interpretativa me
 profitear propalaturum, & tamen minas il-
 las occultas luci publicæ exposuerim. Verum

nosti , Eximie Domine regulas plerumque non adeò universaliter accipiendas esse , ut nullam patiantur exceptionem. Nosti proditorem Patriæ occultam celari non posse , si excidium à Patria sine proditoris propalatione nequeat averti. Non aliud occurrebat medium magis opportunum ad elidendas machinationes vestras contra Societatis , alteriusve Ordinis Religiosi Missionarios , si me Religionis alicujus membrum esse vobis aliquandò persuaderi contingeret. Neque adeò occultum videbatur , quod & instam multorum confessu narratum fuerat , jamque per Notarium publicum , & testes in forma juris coeperat agitari.

Agrè quoque à te ferri video, quod te cum Domino Melis adversus me , sociosque , si quos habeo , scripserim, conspirasse. Adeòne tibi judicium illud videtur temerarium? Si meritò fidem habuerim relationi minarum Domini Melis, quod sufficientèr à me probatum existimo , quid imprudentiæ in eo, quod censerem illa jactari communi consilio, cum congressus ille minimè fuerit fortuitus, sed maturâ deliberatione decretus , res illic pertractanda priùs disposita, & fortè collata, cum pluribus. Prætereà *Dominus Melis fecit verbum*, ut fassus es Notario, ubi satis indicas,

cas,

cas, Dominum Melis præcipuas egisse partes, sed tuo quoque nomine locutum. Neque Dominus Melis solus poterat sibi eam potestatem arrogare de ejiciendis omnibus Societatis Missionariis totâ Hollandicâ Missione.

§. II.

Cui imputanda sit propalatio Historiæ de famosa Lagena.

Superest lagena vini Rhenani, quam vobis paopinavit Amplissimus Dominus Decanus, cujus à me facta mentio, tam duræ vobis digestionis est, ut ne jam quidem concoqui satis à vobis possit. Indignum scilicet est in scriptis publicis, familiarem virorum gravium computationem divulgare. Graviter mihi prohibes in Resolutione difficultatum, ne Lagena illius amplius refricentiam memoriam. Cave interim, inquis, ne ridiculum illud tuum effugium de Lagena à Domino du Bois nobis propinata in tui defensionem eò deducas. Verba veritatis, & sobrietatis, mi Didace, locuti sumus. Intellego, vos etiâ apud alios de hoc questos esse non leviter. Quid facias hujusmodi hominibus delicatulis, qui propter res tam futiles tantoperè commoventur,

aliosque reos vociferantur divulgationis, cu-
 jus ipsi Autores sunt? Egone historiam hanc
 ex tenebris erui? Congressum vestrum cum
 Amplissimo Domino Decano descripsi in
 Epistola data 20. Augusti anni superioris, de
 Lagena vini Rhenani tacui studiosè. Verùm
 Dominus de Swaen, nescio quem vulgi plau-
 sum hinc captare gestiens, sivè me argumento
 ineluctabili convicturus, non dubitavit etiam
 à Lagena causæ suæ patrociniū petere,
 certus, me vino illo Rhenano, quamvis
 non gustato, prosternere. Scripseram verò
 Amplissimum D. Nicolaum du Bois ex collo-
 quio tam turbulento insomnem duxisse no-
 ctis partem, quis enim non trepidet solus à
 duobus Augustini Discipulis, altero eorum
 penè furibundo, impugnatus? Falsitatis hìc
 me redarguens Martinus in Epistola ad Illu-
 strissimum Sebastenum, *hoc scio, inquit, tan-
 tum abfuisse, ut in discessu nostro turbatum se ad-
 modum exhibuerit Dominus du Bois, ut potius
 haustum benevolum vini Rhenani utrique nostrum
 oblatum voluerit.* Argumentum procul dubio
 ab haustu benevolo vini Rhenani petitum
 non potest non esse validum: An igitur vo-
 luitis, ut falsum pro vero amplexus altum
 silerem, nihil reponens ad fallaciam tam di-
 gnā animadversione? Respondi, haustum
 il-

illum benevolum oblatum fuisse, antequam
 ulla difficultas moveri cœpit, tragœdiæ non
 antè initium datum, quàm Lagenæ ad finem
 vergeret. Quid ni suspicari liceat, si tam no-
 tabilis circumstantiæ, in qua tantum roboris
 posuisti, sis oblitus, facile fieri potuisse, ut
 non omnium etiam verborum, quæ ira Do-
 mino Melis expresserat, satis memineris,
 fortè non minus ipse commotus animo, licèt
 verborum temperantior? Quamvis non ea
 fuerit vini copia, quæ per se turbando sani
 hominis cerebro sufficeret, quidquid sit de
 cerebello infirmiori, & nimix forsàn iræ,
 tristitiæ, aut alterius passionis motibus agita-
 to, videtur *haustus* ille *benevolus* animorum
 aliquid addidisse Domino Melis, ut dolor, &
 ira, quæ hætenùs imo pectore premeban-
 tur, foras prorumperent. Singularem autèm
 sobrietatem tuam, & moderationem laudo
 Martine, qui ut te non nisi tertiam partem ejus,
 quod Dominum Melis sumpsisse profiteris,
 etiàm iram meliùs cohibuisti. Verùm quidam
 Amicus meus, licèt in historiis alioquin non
 multum versatus, nec planè Pseudo-Politicus,
 non legisti, inquit, ni fallar, in Apophtegma-
 tibus Plutarchi, Dionysium Seniore[m] duos
 olim juvenes sibi adversarios, & obtrectantes
 cum ostendisset, utriusque genium inter pocula

explorandum decrevisse? Cum illorum alter
cautissimè se gereret, ut vini, ità & verbo-
rum parcior, alter gustato mox vino effe-
vescens in iras insurgeret, & multa impru-
dens effutiret, hunc Dionysius, quia ex in-
firmitate potius, quàm malitià delinquentem
absolvit, illum magis taciturnum, tanquàm
magis noxium, sibi que magis metuendum
è medio sustulit. Ita Amicus, applicationem
Historiæ mihi relinquens; an applicari possit,
judicet lector: mihi non lubet tantorum in-
me virorum animos nullo meo merito con-
citatos, irritare, quin & de iis mihi perpetuò
conciliandis seriò cogito.

C A P U T I I I .

D E C O M P O N E N D I S D I S S I D I I S .

§. I.

Undenam Dissidia sint exorta.

QUANTA sit non-nullorum in retinen-
do Jansenii sensu pertinacia, in Pon-
tificiis constitutionibus explodendis
temeritas, in conculcanda Archiepiscopali
au-